

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

21.10.2024. – 25.10.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

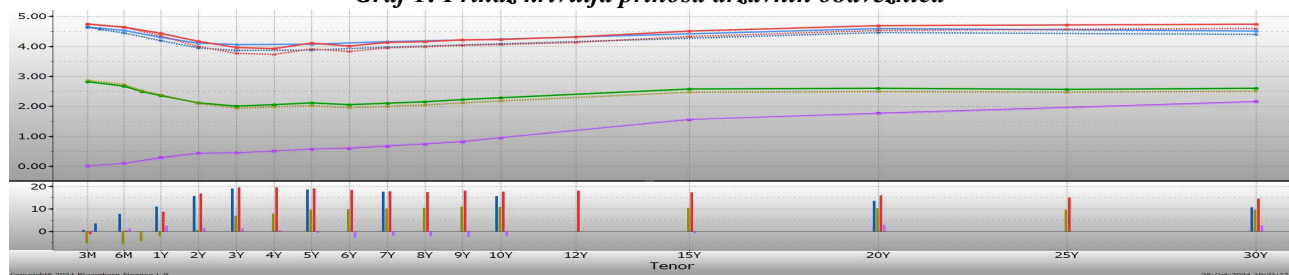

Sarajevo, 28.10.2024. godine**SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA**
21.10.2024. – 25.10.2024.**Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obaveznice**

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	18.10.24	-	25.10.24	18.10.24	-	25.10.24	18.10.24	-	25.10.24	18.10.24	-	25.10.24
2 godine	2,11	-	2,12	↗	3,95	-	4,10	↗	4,00	-	4,17	↗
5 godina	2,02	-	2,12	↗	3,88	-	4,06	↗	3,91	-	4,10	↗
10 godina	2,18	-	2,29	↗	4,08	-	4,24	↗	4,06	-	4,23	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	18.10.24	-	25.10.24
3 mjeseca	2,889	-	2,851
6 mjeseci	2,729	-	2,672
1 godina	2,409	-	2,381

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obaveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 25.10.2024. godine (pune linije) i 18.10.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi obaveznica eurozone su povećani, s tim da su tokom sedmice bilježili prilično volatilna kretanja. Najveće promjene su zabilježene na srednjem i krajnjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obaveznica su povećani za 1 do 11 baznih poena, prinosi francuskih obaveznica za 6 do 15 baznih poena, a prinosi italijanskih obaveznica za 9 do 15 baznih poena. **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's je potvrdila rejting Francuske (Aa2), s tim da su izgledi rejtinga smanjeni na "negativan",** usljed zabrinutosti oko naglo rastućeg duga i deficita zemlje. Agencija S&P je potvrdila rejtinge Belgije (AA), Finske (AA+) i Slovačke (A+), sa stabilnim izgledima. Prema prognozama MMF-a, Francuska i Italija neće uspjeti da budžetske deficite svedu na dozvoljeni nivo ispod 3% BDP-a, čak ni do 2029. godine. MMF navodi da će, kao rezultat toga, bruto dugovanje u obje zemlje nastaviti da se povećava svake godine u tom periodu. Premijer Francuske Barnier je upozorio da bi desetine milijardi eura poreza, koje predlažu lijevo orijentisane stranke opozicije, bile "nesnošljive", negativno djelujući na kupovnu snagu kompanija i domaćinstava.

Izjave članova UV ECB tokom protekle sedmice ukazuju na to da se mišljenja o budućim promjenama monetarne politike počinju razilaziti u vrijeme kada se inflacija sve više približava ciljanom nivou od 2%. Neki od članova otvoreno diskutuju o potrebi da smanjenje kamatnih stopa bude veće, dok drugi ukazuju na opreznost. Ipak, i oni oprezniji su mišljenja da kamatne stope ne bi trebalo da ograničavaju ekonomski rast duže nego što je to potrebno, s tim da i dalje smatraju da borba protiv povećanih cjenovnih pritisaka još uvijek nije dobijena. Predsjednica ECB Lagarde je izjavila da će ECB nastaviti da smanjuje referentne kamatne stope na predstojećim sjednicama, ali da još uvijek treba da se utvrdi tempo tih smanjenja. Ipak, izjavila je da bi stopa inflacije mogla dostići ciljanih 2% prije nego što se to očekuje, odnosno da se nada da će se to desiti i biti održivo prije posljednjeg kvartala 2025. godine. Tokom prošle sedmice učesnici tržišta novca su, u zavisnosti od objavljenih podataka, mijenjali očekivanja po pitanju smanjenja kamatnih stopa za 50 baznih poena na narednoj sjednici u decembru. Bez obzira na to, očekivanje

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

smanjenja kamatnih stopa još uvijek iznosi oko 35 baznih poena, što ukazuje na to da postoji određeni broj investitora koji ne isključuje mogućnost većeg smanjenja od 50 baznih poena. **Jedna od najvećih investicionih banaka PIMCO je objavila da evropske obaveznice izgledaju privlačno, te da očekuje pad prinosa istih na nivo 1,5–2,0%.**

Prema mjesečnom ECB-ovom istraživanju potrošača očekivana stopa inflacije u narednih godinu dana u septembru je iznosila 2,4%, manje od očekivanih 2,6%, te prethodnih 2,7%, dok je za naredne 3 godine iznosila 2,1%, također manje od očekivanja (2,2%) i prethodnih 2,3%.

Deutsche Bundesbank je objavila da bi ekonomija Njemačke ovu godinu mogla završiti u “stagnaciji“, nakon zabilježene blage recesije u šest mjeseci zaključno sa septembrom. BDP je vjerovatno zabilježio “blagi“ pad u III kvartalu, nakon što je pad u II kvartalu iznosio 0,1%, dok se očekuje da će ekonomski rast u posljednjem kvartalu biti uglavnom stabilan. Ovaj izvještaj navodi da, iako se ne očekuje recesija širih razmjera, ekonomija Njemačke je zaglavljena u fazi slabosti koje su prisutne od polovine 2022. godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M3 (G/G)	SEP	2,9%	3,2%	2,9%
2.	Odnos duga i BDP-a – EZ (G/G) final.	2023. godina	88,6%	87,4%	89,5%
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	OKT	49,7	49,7	49,6
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	OKT	45,1	45,9	45,0
5.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	OKT	51,5	51,2	51,4
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	OKT	-12,5	-12,5	-12,9
7.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	OKT	98,5	97,4	98,3
8.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	OKT	-	93,4	95,6
9.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	OKT	86,9	87,3	86,4
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	SEP	-1,1%	-1,4%	-0,8%
11.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	SEP	-	-2,3%	-2,3%
12.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G)	SEP	-	-5,2%	-1,4%
13.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	SEP	-	-0,5%	0,1%
14.	Stopa nezaposlenosti – Finska	SEP	-	8,1%	7,5%
15.	Ukupan broj nezaposlenih – Francuska (Q/Q)	III kvartal	-	2.814.000	2.808.700
16.	Stopa nezaposlenosti – Španija (Q/Q)	III kvartal	11,35%	11,21%	11,27%

SAD

Prinosi američkih državnih obaveznica su tokom protekle sedmice zabilježili rast duž cijele krive. U objavljenom Fedovom izvještaju o stanju u privredi SAD, poznatijem kao “Beige Book“, navedeno je da je ekonomska aktivnost u većem dijelu SAD bila stabilna od početka septembra. Više od polovine od ukupno 12 regija u okviru Feda prijavilo je “blagi ili skroman“ rast zaposlenosti, dok je većina regija istakla da su cijene rasle “laganim ili skromnim tempom“. Nekoliko regija je primijetilo usporavanje rasta plata. U izvještaju se sugerije da ekonomija SAD nastavlja usporavati uprkos iznenađenjima u zvaničnim statistikama o zapošljavanju, potrošačkim cijenama i maloprodaji u septembru. Analitičari su stava da navedeni izvještaj predstavlja znatno blažu sliku o stanju ekonomije SAD, nego što to podaci pokazuju.

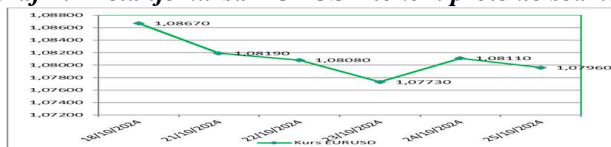
Predsjednica Feda iz Dallasa Logan predviđa još smanjenja kamatnih stopa i nastavak smanjenja bilansa stanja. Ona podržava postepeno smanjenje referentne kamatne stope i kontinuirano kvantitativno pooštavanje, te smanjenje imovine sa 9 biliona USD na 7,1 bilion USD. Logan ne vidi potrebu da se pooštavanje monetarne politike uskoro zaustavi, te očekuje da će se kamatne stope na tržištu novca uskladiti sa interesom Feda po pitanju stope rezervi. Daly iz San Francisca je istakla da je odluka o smanjenju kamatnih stopa za 50 baznih poena bila teška odluka i da nema razloga da se prestane sa smanjenjem. Kashkari i Schmid su nagovijestili da su za sporije smanjenje kamatnih stopa u narednim kvartalima. Pojedini analitičari smatraju da rastu izgledi da će Fed ostaviti kamatne stope nepromijenjene u novembru kako američka ekonomija napreduje.

Ministrica finansija SAD Yellen je izjavila da je uvođenje generalnih tarifa “pogrešan pristup” koji će negativno uticati na potrošače i izvozne industrije. Potvrdila je da dolar ostaje primarna svjetska rezervna valuta.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks SEP	-0,3%	-0,5%	-0,3%
2.	Prodaja postojećih kuća (M/M) SEP	0,5%	-1,0%	-2,0%
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 18. okt	-	-6,7%	-17,0%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.) OKT	47,5	47,8	47,3
5.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.) OKT	55,0	55,3	55,2
6.	PMI kompozitni indeks (prelim.) OKT	53,8	54,3	54,0
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 19. okt	242.000	227.000	242.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 12. okt	1.875.000	1.897.000	1.869.000

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0867 na nivo od 1,0796.

VELIKA BRITANIJA

Učesnici na tržištu i dalje očekuju promjene koje će donijeti novi budžet, čije je objavljivanje zakazano za 30. oktobar. Povjerenje potrošača je potaknuto rastom plata, smanjivanjem inflacije, te situacijom na tržištu rada. Očekivanja daljih smanjenja kamatnih stopa također su smanjila zabrinutost u vezi sa troškovima života. Procjenjuje se da će reforme zapošljavanja laburističke Vlade vjerovatno koštati firme oko 4,5 milijardi GBP godišnje.

Guverner BoE Bailey je istakao potrebu da se pojača praćenje i nadzor nebankarskog sistema. Ukazao je na značaj poboljšanja sistema obezbjeđivanja sistematske hitne likvidnosti nebankarskom sektoru. Greene, članica MPC BoE, je izjavila da će se kamatne stope zaustaviti na nivou koji je viši od nivoa bilježenih prije pandemije. Istakla je važnost opreznog pristupa ublažavanju monetarne politike, što je u suprotnosti sa stavom guvernera Baileya koji se ne protivi agresivnim smanjenjima kamatnih stopa ukoliko se trend inflacije poboljša.

MMF je povećao prognoze rasta Velike Britanije za ovu godinu na 1,1% (sa 0,7%, koliko je očekivano u julu), a za sljedeću godinu na 1,5%. Velika Britanija je treća ekonomija na listi najbrže rastućih ekonomija G7 već preko dvije godine, iza SAD i Kanade. Međutim, MMF je upozorio Veliku Britaniju da pažljivo postupa sa zaduživanjem.

S&P Global je naveo nesigurnost u vezi sa budžetom kao jedan od faktora koji smanjuju poslovno povjerenje i potrošnju. Globalni konflikti i predstojeći izbori u SAD također doprinose ekonomskoj “nervozu”. Iako su nedavno objavljeni podaci o inflaciji bili pozitivni i dalje postoji značajan prostor za poboljšanje cijena usluga. Naveo je i da usporavanje cijena neće dostići cilj od 2% u srednjem roku. Premijerka Reeves planira da promijeni fiskalna pravila u zemlji kako bi prikupila 20 milijardi GBP godišnje u dodatnim investicijama kroz povećano pozajmljivanje. Murray je naveo da će ovaj budžet učvrstiti povjerenje na tržištu, ističući riješenost premijerke da smanji dug i postavi vodilje za javne investicije, što će, prema njegovom mišljenju, potaći investicije i rast, te zadržati cijene na niskom nivou.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks cijena kuća (G/G) OKT	-	1,0%	1,2%
2.	Neto pozajmljivanje javnog sektora (u mlrd. GBP) SEP	17,5	16,6	13,0
3.	PMI prerađivačkog sektora (prelim.) OKT	51,5	50,3	51,5
4.	PMI uslužnog sektora (prelim.) OKT	52,4	51,8	52,4
5.	Kompozitni PMI indeks (prelim.) OKT	52,5	51,7	52,6
6.	GfK indeks povjerenja potrošača OKT	-20	-21	-20

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tokom protekle sedmice GBP je blago deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,83271 na nivo od 0,83288. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3052 na nivo od 1,2962.

JAPAN

Podrška vladajućoj stranci premijera Ishibe oslabila je pred izbore u Japanu. Na izborima održanim 27.10. vladajuća koalicija LDP u Japanu nije uspjela da osvoji većinu u skupštini prvi put od 2009. godine, što uzrokuje nove političke nestabilnosti. NHK je objavio da je nezadovoljstvo glasača zbog finansijskog skandala umanjilo podršku stranci premijera Ishibe, što znači da će ona možda morati da potraži partnere kako bi formirala Vladu. Moguće je da se u Japanu počne povećavati broj tzv. zombi kompanija. Ovo su kompanije koje se već dugo suočavaju sa problemom plaćanja kamate na dug iz operativnog profita. Čak i samo mali rast referentne kamatne stope BoJ od 0,1 procentni poen mogao bi gurnuti hiljade kompanija u nesolventnost.

MMF je smanjio prognoze rasta za Japan za ovu godinu na 0,3% sa 1,7%, navodeći probleme u snabdijevanju u autoindustriji i usporavanje rasta u turizmu kao razloge. Međutim, za 2025. godinu se predviđa oporavak rasta na 1,1%, što će biti potaknuto rastom realnih plata i rastom potrošnje. Šef misije MMF-a za Japan Choueiri je izjavila da raste povjerenje MMF-a u održivost inflacije Japana i očekivanje da će BoJ ostati na putu postepenog povećanja kamatnih stopa u narednim godinama.

Pojedini analitičari smatraju da će dalji pad vrijednosti valute nakon opštih izbora možda navesti BoJ da nagovijesti da će uslijediti rast kamatnih stopa već u decembru. Guverner Ueda je nagovijestio da stižu nova povećanja kamatnih stopa, navodeći da je određivanje ispravnog trenutka i iznosa tog povećanja sveobuhvatan i težak posao. On je izjavio da BoJ i dalje zadržava stimulativnu monetarnu politiku. Istraživanje Bloomberg-a je pokazalo da će BoJ najvjerovatnije zadržati referentnu kamatnu stopu na istom nivou na sastanku 31. oktobra, nakon čega će uslijediti povećanje u decembru ili januaru. Izvještaj BoJ o stanju finansijskog sistema ukazuje na to da japanske banke posjeduju dovoljno kapitala i stabilna sredstva finansiranja da izdrže različite stresne događaje. MMF sada očekuje da referentna kamatna stopa BoJ dostigne 1,5% do 2027. godine.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodni
				stanje	period
1.	PMI prerađivačkog sektora prelim.	OKT	-	49,0	49,7
2.	PMI uslužnog sektora prelim.	OKT	-	49,3	53,1
3.	Kompozitni PMI prelim.	OKT	-	49,4	52,0
4.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) fin.	SEP	-6,5%	-6,4%	-3,5%
5.	Inflacija u Tokiju (G/G)	OKT	1,8%	1,8%	2,1%
6.	Temeljna inflacija u Tokiju (G/G)	OKT	1,6%	1,8%	1,6%
7.	Indeks proizvođačkih cijena usluga (G/G)	SEP	2,7%	2,6%	2,8%
8.	Vodeći indeks fin.	AUG	-	106,9	109,3
9.	Koincidirajući indeks fin.	AUG	-	114,0	117,2
10.	Prodaje širom zemlje (G/G)	SEP	-	2,3%	3,9%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 162,48 na nivo od 164,43. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 149,53 na nivo od 152,31.

NAFTA I ZLATO

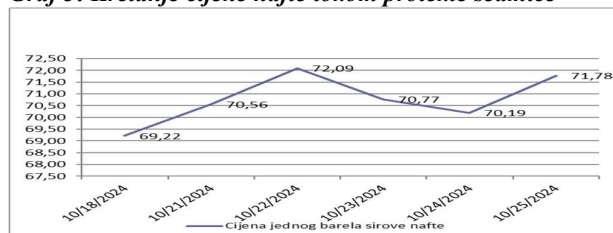
Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 69,22 USD (63,70 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast oporavljajući se od prošlosedmičnog pada koji je bio veći od 8%, a zbog zabrinutosti oko potražnje u Kini i ublažavanja zabrinutosti oko snabdijevanja iz regije Bliskog istoka. U utorak je nastavljen rast cijene ovog energenta pod uticajem jačanja geopolitičkih tenzija između Izraela i Irana. Sredinom sedmice cijena nafte je zabilježila smanjenje nakon što je objavljen podatak o rastu zaliha ovog energenta u SAD, a administracija predsjednika Bidena insistirala na prekidu vatre na Bliskom istoku. Zalihe sirove nafte u SAD porasle su za 5,47 miliona barela, nadmašivši projektovano povećanje od 1,6 miliona barela. U četvrtak je cijena ovog energenta nastavila bilježiti smanjenje jer je zabrinutost oko prevelike ponude i potražnje nafte zasjenila mogućnost uzvratnog udara Izraela na Iran. Glasnogovornik premijera Netanyahu je izjavio da će se direktor Mosada u Dohi sastati sa predstavnicima Katara, Egipta i SAD, što je uticalo na pad očekivanja dodatne eskalacije konflikta na Bliskom istoku. Očekivanja i neizvjesnost oko mogućeg napada Izraela na naftna postrojenja u Iranu su uticali na rast cijene nafte tokom trgovanja u petak.

Na otvaranju tržišta 28.10. cijena nafte je zabilježila prilično smanjenje, s obzirom na to da su zračni napadi Izraela na Iran tokom vikenda bili suzdržaniji nego što su mnogi očekivali.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,78 USD (66,49 EUR), što predstavlja rast od 3,70% na sedmičnom nivou.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.721,46 USD (2.504,33 EUR).

Početkom sedmice je cijena zlata bilježila blagi rast, koji je tokom trgovanja u utorak bio znatno izraženiji uslijed tenzija na Bliskom istoku, te špekulacija o rezultatima izbora u SAD. Zbog jačeg dolara i rasta prinosa američkih državnih obaveznica cijena zlata je zabilježila smanjenje sredinom sedmice. Generalno, cijena zlata je ove godine porasla za preko 32%, potaknuta smanjenjem kamatnih stopa Fed-a i povećanom potražnjom za sigurnim utočištem usred političke i ekonomske neizvjesnosti. Do kaja sedmice cijena zlata je nastavila bilježiti rast na rekordno visoke nivoe. U najnovijem izvještaju Svjetskog vijeća za zlato (World Gold Council) o indijskom tržištu zlata, navedeno je da je isto zabilježilo smanjenu potražnju uprkos smanjenju uvoznih carina uslijed rekordno visokih cijena. Zlatne rezerve Centralne banke Indije su porasle za 7%, te je od početka godine akumulirano 54,7 tona. Interesovanje za indijske zlatne ETF-ove i dalje je snažno, a uvoz zlata je ublažen nakon skoka u augustu. Također, WGC je objavio analizu utjecaja nedavnih agresivnih stimulacija Kine na tržište zlata. WGC smatra da bi stimulacija mogla poboljšati rast BDP-a koji je pokretač potražnje za zlatom, posebno u ulaganjima u nakit, poluge i kovanice. Međutim, konkurencija u vidu ulaganja u dionice i nekretnine, također, može biti povećana kako se privreda oporavlja. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.747,56 USD (2.544,98 EUR), što predstavlja rast od 0,96% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

